

Voorwoord

Mensen en Watersystemen

Mensen en watersystemen zijn van oudsher onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het vinden en beschermen van dit evenwicht is dan ook een enorme uitdaging en vormt een hoeksteen van duurzame ontwikkeling. Watersystemen voorzien ons direct en indirect in tal van goederen en diensten, gaande van voedselvoorziening tot transport en recreatie. Toch zijn vele van deze diensten bedreigd en zijn ze moeilijk te vervangen. Op deze laatste studiedag werd getracht om de link te leggen tussen gezonde watersystemen en maatschappelijk welzijn.

Voldoende water van goede kwaliteit heeft altijd al een enorme rol gespeeld in de geschiedenis van de mens. Dit zuiver water is echter steeds schaarser en wordt heden ten dage bedreigd met steeds complexere en meer persistente vormen van vervuiling. Welke doelstellingen zijn nodig, op welke basis worden deze bepaald en hoe bereiken we de doelstellingen?, zijn enkele fundamentele vragen.

De Kaderrichtlijn Water bekrachtigt met de "2015-doelstelling" een ambitieus maar noodzakelijk doel: voldoende zuiver water. De Kaderrichtlijn gaat echter een belangrijke stap verder en vereist ook het bereiken van de goede ecologische toestand van de watersystemen. Immers, het is al lang duidelijk dat een goede waterkwaliteit onlosmakelijk verbonden is met een goed functionerend ecosysteem. Naast deze brede ecologische doelstellingen vereist het multifunctioneel gebruik uiteraard ook nog vele doelstellingen ten aanzien van veiligheid, bevaarbaarheid, watervoorziening, recreatie etc. Dit alles vereist naast planning en organisatie, een gedegen monitoring en een adequaat beheer van kennis en informatie. Welke kennis is er in de toekomst nodig om deze doelstellingen te bepalen en hoe gaan we efficiënt om met deze informatie?

Een belangrijke evolutie betreft een economische analyse van het waterbeheer. Wat zal de maatschappelijke kost zijn van de inspanningen die geleverd moeten worden om de vele doelen te bereiken? Hoe worden maatregelen en middelen optimaal ingezet? Initiatieven voor evaluatie van kosten en baten van gezonde watersystemen worden genomen. Dit zal echter ook afgewogen moeten worden tegen de kost van het niet behalen van de goede waterkwaliteit. De verstoring van het globale watersysteem door klimaatverandering toont ons dat er enorme implicaties zullen zijn op verschillende aspecten van het maatschappelijk welzijn zoals veiligheid, voedselvoorziening etc.. Maar ook op lokale schaal hebben ecosysteem diensten en hun samenhang met gezonde watersystemen een enorm economisch en maatschappelijk belang. Niettemin is hierover slechts weinig bekend in Vlaanderen en dient men ook hiervoor initiatieven te nemen ter verbetering en verdieping van onze kennis.

De eerste generatie bekkenbeheerplannen (BBP) zijn gemaakt en dienen nu uitgevoerd te worden. De opvolging en evaluatie van deze eerste bekkenbeheerplannen is noodzakelijk om de volgende generatie BBP te verbeteren. Welke watersysteemkennis en draagvlakontwikkeling is nodig om een nog ambitieuzer beleid mogelijk te maken? Een kritische evaluatie vanuit een theoretisch conceptueel kader dient vertaald te worden naar enerzijds een pragmatische en haalbare invulling en anderzijds de ontwikkeling van nieuwe kennis en inzichten.

P. Meire
Universiteit Antwerpen
Departement Biologie
Onderzoeksgroep Ecosysteembeheer